

DE VLUCHTENDE HOLLANDER

*1e druk, augustus 2020
2e druk, september 2020
3e druk, september 2020
4e druk, oktober 2020*

Auteur Ron Moerenhout
Copyright © 2020 Ron Moerenhout en Just Publishers BV
Uitgever Hans van Maar

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt,
door middel van druk, fotokopie, microfilm, digitale bestanden of op welke
andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van
Just Publishers BV.

*No part of this book may be reproduced in any form, by print, photoprint,
microfilm, digital files or any other means, without written permission from
Just Publishers BV.*

Omslagfoto Frontier Mark van der Zee
Cartografie Studio Marcel Kuster
Omslagontwerp Ben Gross
Foto's binnenwerk Collectie Ron Moerenhout
Opmaak Studio Spade, Voorthuizen
Redactie en Productie Hanzeboek

ISBN 97890 8975 539 1

NUR 339

WWW.JUSTPUBLISHERS.NL

RON MOERENHOUT

DE VLUCHTENDE HOLLANDER

DE ONMOGELIJKE ONTSNAPPING
VAN SINT-HELENA

JUST
PUBLISHERS

FUJAIRAH
Verenigde
Arabische
Emiraten

ADEN
Jemen

KARACHI
Pakistan

BOMBAY
India

Drugs
aan boord
genomen

Malediven

SINGAPORE

**SHIMIZU
PORT**
Japan

Indische
Oceaan

Stille
Oceaan

Opgedragen aan mijn lieve kleindochters Charlotte en Olivia, met de wens dat ze nooit met drugs in aanraking zullen komen.

*Geef me wind en zeilen
Geef me zon en Noordzee
Waai ik naar een eiland
Geef me wind en zeilen
In een golf verdwijnen
Waai ik naar een eiland
'Wind en Zeilen', Splitsing*

INHOUD

1.	Je spreekt met Willem	11
2.	Alleen huilebalken hebben spijt	14
3.	De neef en de ex-schoonzoon	21
4.	De brief	29
5.	De ‘Zeewolf’	31
6.	Zorgvlied	36
7.	HM Prison	43
8.	Hasjpiraat	56
9.	De misdadjournalisten	60
10.	‘Stille Willem’	70
11.	De usb-stick	75
12.	Vergrootglas	80
13.	Hij is voor jou!	85
14.	De ‘Frontier’	89
15.	Geen zuivere koffie	103
16.	Veel geld	114
17.	Arme schilder	126
18.	CIA-agent	140
19.	De bemanningsleden	151

20.	Het Sinis-dossier	155
21.	Iedereen let op ons	168
22.	De overdracht	178
23.	De arrestatie	189
24.	Ontsnappingsplannen	200
25.	Het proces	205
26.	De uitspraak	221
27.	Papillonverhaal	228
28.	De ontsnapping	233
29.	Henry Bruinette	253
30.	De ontmoeting	267
	Nawoord	276
	Dankwoord	281
	Bronnen	283

*De Telegraaf, 21 mei 1994**

Geen spoor van Amsterdamse kapitein Iglo

Verbijstering over uitbraak

Door Martijn Koolhoven

SINT-HELENA, De autoriteiten op het roemruchte eiland Sint-Helena staan voor een compleet raadsel. Wat Napoleon Bonaparte niet lukte, speelde de 57-jarige Nederlander Willem M. wél klaar, te weten: ontsnappen van het beruchte gevangenseiland Sint-Helena in de Atlantische Oceaan.

‘Dit hebben we nog nooit meegemaakt. We staan voor een compleet raadsel,’ zo verklaart sir John Perrott, secretaris-generaal van het Britse gouvernement op het eiland in een exclusief vraaggesprek met De Telegraaf. De politie heeft nog geen spoor van de Nederlandse drugsmokkelaar.

Raadsel

‘Het politieonderzoek is nog in volle gang. We hebben nog geen idee hoe de Nederlander erin is geslaagd te ontsnappen,’ aldus de secretaris-generaal, die het gevangenisregime op het eiland als ‘mild’ omschrijft. Perrott: ‘Op dit kleine eiland is geen noodzaak voor heel strenge veiligheidsmaatregelen zoals in een gevangenis in een groot land. Er kan hier niemand ontsnappen,’ zo zegt Perrott, met een onderdrukte Britse glimlach eraan toevoegend: ‘Dachten we.’

Volgens Perrott staat voor de eilandautoriteiten vast dat de Nederlandse drugskapitein hulp moet hebben gehad van buitenaf. ‘Dat kan niet anders,’ zo meent sir Perrott. ‘In z’n eentje kan hij nooit weggkomen.’ In de haven worden geen boten vermist. Op het moment van zijn ontsnapping mocht Willem M. een luchtje scheppen buiten de gevangensmuren. De meeste gedetineerden worden dagelijks in de gelegenheid gesteld buiten de gevangensmuren kleine werkzaamheden te verrichten, zoals ramen wassen, herstelwerkzaamheden uitvoeren, meubels maken en sigaretten draaien.

Recordhoeveelheid hasj

De Amsterdamse zeeman Willem M. werd vlak voor de kerst van 1990 op Sint-Helena gearresteerd op de voormalige Japanse vissersboot 'Frontier'. Het schip bevatte een recordhoeveelheid hasj. Willem M. werd door de lokale rechtbank veroordeeld wegens drugsmokkel tot een gevangenisstraf van vijftien jaar. De softdrugs in de 'Frontier' waren waarschijnlijk bestemd voor de Britse of Nederlandse markt. Er wordt gezegd dat het om 5.000 kilo ging, maar er zijn ook lezingen dat in de buik van het schip 500.000 kilo hasj verborgen zat.

** Artikel is ingekort.*

1

JE SPREEKT MET WILLEM

‘In april 1994 kwam er een telefoontje binnen bij De Roos & Pen aan de Keizersgracht waar ik toen werkte. De man belde *collect call* vanuit Brazilië en vroeg naar mij, het was dringend,’ vertelt advocaat Pieter Huisman. “Je spreekt met Willem,” hoorde ik toen hij werd doorverbonden. “Ik zit in Brazilië en ben met een vlot overgestoken vanuit Sint-Helena.” Je kunt je voorstellen dat ik van mijn stoel viel van verbazing.’

Ik zit aan een lange vergadertafel op de zolderetage van de statige begin 20e-eeuwse villa van advocatenkantoor Borg, het huidige kantoor van de advocaat. De naam van Huisman was ik tegengekomen als de man die Willem Merk - ‘Willem M.’ - heeft geholpen om terug naar Nederland te komen en ik was benieuwd wat hij me over hem kon vertellen.

‘Ik kan me voorstellen dat u stomverbaasd was,’ reageer ik. ‘Waarom belde Willem Merk juist met u? Was u betrokken bij zijn zaak op Sint-Helena?’

‘Nee dat niet, maar ik had hem en zijn broer een aantal jaren daarvoor bijgestaan bij een kleine zaak,’ antwoordt Huisman.

Mr. Pieter Huisman is een slanke, beetje kalende man met bril, strak in het pak zoals het een advocaat betaamt. Ik schat hem rond de zestig. Naast hem zit een jonge medewerkster met een notitieblok en een pen. ‘Zij gaat alles voor je uitzoeken,’ belooft Huisman terwijl hij naar zijn collega wijst.

‘Merk gaf aan dringend geld nodig te hebben om terug te kunnen komen naar Nederland en vroeg ons om hulp,’ vervolgt hij. ‘Of hij tweeduizend gulden kon lenen om een ticket te kunnen kopen en om zijn verblijfskosten in Brazilië te kunnen betalen. Hij beloofde met de hand op zijn hart dat hij alles terug zou betalen.’

‘Dat hebben jullie dus blijkbaar gedaan,’ zeg ik.

‘Ons kantoor was gespecialiseerd in strafrecht, dus we waren echt wel wat gewend,’ antwoordt de advocaat, ‘maar dit was voor ons toch een bijzonder ongebruikelijk verzoek.’

Medewerkers van het kantoor kwamen er al snel achter dat Willem Merk enkele weken daarvoor op spectaculaire wijze was ontsnapt van het afgelegen Britse eiland Sint-Helena, bekend als laatste ballingsoord van de voormalige keizer Napoleon. Gezien zijn telefoontje was hij helemaal in Brazilië terechtgekomen, op zo’n 3.300 km van Sint-Helena.

‘Ik wist wel dat Merk daar een paar jaar eerder veroordeeld was tot een lange gevangenisstraf. Er was een grote hoeveelheid drugs aange troffen in zijn schip. Ons kantoor was verder niet betrokken geweest bij deze zaak. Omdat Merk een oude cliënt was en hij kennelijk geen andere mogelijkheden had om aan geld te komen, besloten we hem te helpen,’ zegt Huisman. ‘Uiteraard na het nodige interne overleg, zoals je kunt begrijpen.’

De advocaat geeft toe dat deze spectaculaire zaak mogelijk wat publiciteit voor zijn kantoor kon opleveren. Dat speelde wellicht ook een rol bij het uit de brand helpen van Merk. Huisman kan zich nog herinneren dat na wat heen en weer gebel en gefax, het gevraagde bedrag werd overgemaakt naar de rekening van een hotel in de Braziliaanse stad Recife.

‘Ik adviseerde Merk daar contact op te nemen met het Nederlandse consulaat om tijdelijke uitreisdocumenten aan te vragen. We stuurden zelfs nog een fax met een kopie van zijn paspoort dat we in zijn dossier hadden, om aan het consulaat zijn identiteit te bevestigen.’

‘Wat voor een verhaal zou hij daar opgehangen hebben?’ vraag ik.

‘Hij moest toch verklaren waarom hij geen papieren had.’

‘Het staat mij bij dat hij op het consulaat heeft verteld dat hij een Nederlandse zeeman was die in de stad beroofd was van zijn geld en papieren,’ zegt Huisman.

Willem Merk landde op donderdag 5 mei 1994 op Schiphol, Bevrijdingsdag in Nederland én de sterfdag van Napoleon op Sint-Helena in 1821. ‘Hij is opgehaald door een medewerker van ons kantoor,’ weet Huisman nog. ‘Er waren verder geen familieleden of vrienden op het vliegveld.’

Kapitein Willem Merk was terug in Nederland, had geen cent en werd gezocht.

‘Heeft hij dat geleende bedrag ooit terugbetaald?’ vraag ik nieuwsgierig.

‘Het geld is stukje bij beetje terugbetaald. Of hij alles heeft terugbetaald weet ik niet meer. Ik weet nog wel dat hij zeker een keer of vijf op vrijdagmiddag rond vijf uur bij ons langskwam met verse haring en toastjes. Uit dankbaarheid én om ons een beetje te vriend te houden zolang hij het kantoor nog geld schuldig was.’

Willem Merk was volgens advocaat Huisman een aardige kerel met het hart op de goede plek: ‘Hij had ook humor, een echte Amsterdamer. We hoefden hem verder niet bij te staan. Ook omdat de Britse regering geen uitleveringsverzoek indiende. Dat had ook geen zin, want Nederland levert in principe geen onderdanen uit. Bovendien had Merk al drie jaar gezeten en dat is op zich al een behoorlijke periode voor drugsmokkel.’

Meer herinnert Huisman zich eigenlijk niet meer. Hij belooft zijn collega aan het werk te zetten om te kijken wat die nog boven water kan krijgen over Willem Merk. Ik ben ook erg benieuwd naar de oude zaak waarbij het kantoor Willem Merk en zijn broer had bijgestaan. ‘Leeft hij eigenlijk nog?’ vraagt hij aan het eind van het gesprek.

Nadat ik Huisman de volgende dag voor de zekerheid mail dat ik zijn kantoor niet kan betalen voor het onderzoekwerk, blijft het verder stil.